

Nálezy některých druhů rodu *Aphodius* Ill. (Coleoptera,
Aphodiidae) v západních Čechách

Die Funde mancher *Aphodius*-Arten in Westböhmen

Josef Suchý

Brouci rodu *Aphodius* Ill. jsou převážně koprofágy. Odstraňováním exkrementů (hlavně býložravců) plní v ekosystému důležitou funkci reducentů, neboť se touto činností podílí na rozkladných procesech a celkovém koloběhu hmoty a energie v přírodě.

V ČSSR žije přes 75 druhů tohoto rodu. Většina tzv. běžných druhů, jako např. *Aphodius haemorrhoidalis* (L.), *A. depressus* (Kug.), *A. sticticus* (Panz.), *A. distinctus* (Müll.), *A. prodromus* (Brahm.), *A. fimetarius* (L.), *A. granarius* (L.) a další, vyskytují se běžně i v západních Čechách. Předkládaný faunistický příspěvek se zabývá nálezy některých vzácnějších druhů z posledních let. Dokladové exempláře jsou uloženy ve sbírce autora, příp. ve sbírce Jos. Brožíka.

Aphodius (*Limarus*) *maculatus* Sturm, 1800.

- Český les, St. Herštýn, 876 m n.m., 1.9.1979, 3 ex.
leg. J. Brožík, v trusu jelenů.

Aphodius (*Limarus*) *zenkeri* Germar, 1813.

- Březina u Radnic, v Hradiště, 619 m n.m., 16.9.1978,
5 ex. leg. J. Suchý, v trusu muflonů.

- Obora u Kaznějova, červenec 1945, 5 ex. leg. J. Suchý,
v trusu koní.

Aphodius (Chilothorax) paykulli Bedel, 1908.

- Březina u Radnic, v.Hradiště, 619 m n.m., 11.11.1978, více ex leg.Zd.Hanousek, v trusu muflonů.
- Radnice u Plzně, Kamenec, 29.9., 2. a 20.10.1979 a 18.10.1981; větší množství ex., leg J.Suchý, J.Brožík, S.Doležal, ing.K.Sýkora, v trusu ovcí.
- Nebřežiny u Plas, 11.4.1982, 1 ex. leg.S.Doležal, na trávě v pasece.
- Plzeň, Lochotín(Zoo), říjen 1982, více ex. leg.Z.Doležal, v trusu jelenů.
- Všeruby u Plzně, říjen 1982, více ex. leg.ing.K.Sýkora, v trusu ovcí.
- Stebno u Blatna, 30.10.1982, více ex., 12.12.1982 1 ex. leg.J.Suchý, v trusu ovcí.

Poznámka: Převážně podzimní druh. V nálezech zastoupeny četně barevné odchylky od světlé základní formy až po téměř černé kusy.

Aphodius (Chilothorax) pictus Sturm. 1805.

- Plzeň, v.Sytná, 451 m n.m., Homolka-Hradiště, Radčice březen 1933, 10.2.1946, 10.2.1958, 19.3.1950, 19.3.1965, leg.J.Brožík, pouze jednotlivé nálezy, někdy v „náplavu“.
- Salkov u Plzně, 18.2.1939, 1 ex. leg.J.Suchý.

Aphodius (Chilothorax) melanostictus W.Schmidt, 1840.

- Plzeň, v.Sytná, 451 m n.m., říjen 1967, 1 ex. leg.

J.Brožík.

- Mariánské Lázně, červen 1946, 1 ex. leg.J.Brožík.
- Radnice u Plzně, Kamenec, 29.9.1979, 1 ex., 2.10.1979, 1 ex. leg.J.Brožík, v trusu ovcí.

Aphodius (Nimbus) obliteratedus Panzer, 1823.

- Plzeň, Lochotín(Zoo), říjen 1982, 20 ex. leg.Z.Doležal, v trusu koní.

Pozn.: Roubal (1947) uvádí z pražského okolí dobu výskytu březem a říjen až listopad. Soudí, že pro pražské poměry jde o zbytek biocenózy z doby vinic. Tento předpoklad by bylo možno asi aplikovat i pro plzeňskou lokalitu. Zoologická zahrada totiž zaujímá částečně i plochy, které byly v minulosti využívány jako vinice, viz místní název „Na vinicích“.

Aphodius (Melinopterus) sphaelatus (Panzer), 1798.

- Semošice u Horšovského Týna(obora), 22.4.1962, 7 ex. leg.J.Brožík, v trusu muflonů.
- Plzeň, Valcha, 17.4.1980, 1 ex. leg J.Suchý, v trusu ovcí.

Aphodius (s.str.) scybalarius (Fabricius), 1781.

- Plzeň, v.Sytná, 451 m n.m., 27.3.1949, 1 ex. leg.J. Brožík.
- Plzeň, Homolka-Hradiště, 10.2.1946, 1 ex. leg.J.Brožík, v náplavu.

Aphodius (Agallinus) piceus Gyllenhal, 1808.

- Brdy, Strašice u Rokycan, 20.4.1979, 3 ex. leg. J. Klak-
ner, v trusu jelenů.

- Krušné hory, Boží Dar, 30.4.1981, 1 ex. leg. S. Doležal,
v trusu jelenů.

Aphodius (Agrilinus) ater (De Geér), 1774.

- Březina u Radnic, v. Hradiště, 619 m n.m., 28.4.1979,
10.5.1979, 1.6.1980, více ex., leg. J. Suchý, J. Brožík,
S. Doležal, v trusu muflonů.

- Radnice u Plzně, Kamenec, 14.6.1980, více ex., leg.
J. Suchý, J. Brožík, S. Doležal, v trusu ovčí.

- Stebno u Blatna, 12.5.1979, 25.4.1982, více ex. leg.
J. Suchý, v trusu ovčí.

- Plzeň, Lochotín (Zoo), 10.4.1981, 19.4.1981, více ex.
leg. J. Suchý, v trusu jelenů.

- Český les, Pivoň, 12.4.1981, více ex. leg. J. Suchý,
v trusu jelenů.

Pozn.: Jarní druh.

Aphodius (Agrilinus) foetidus (Fabricius), 1792.

- Březina u Radnic, v. Hradiště, 619 m n.m., 16.9.1978,
28.4.1979, 10.5.1979, 30.9.1979, 13.10.1979, celkem
více ex. leg. J. Suchý, J. Brožík, S. Doležal, v trusu
jelenů.

Pozn.: Převážně podzimní druh, v jarních měsících pouze
ojediněle.

Aphodius (Agrilinus) nemoralis Erichson, 1848.

- Mariánské Lázně, 13. a 21.5.1965, leg. Z. Pičman, 3 ex.

in coll. J. Brožík.

Aphodius (Bodilus) lugens Creutzer, 1799.

- Manětín, červenec 1944, 1 ex. leg. J. Brožík v kravském
trusu.

Aphodius (Oromus) corvinus Erichson, 1848.

- Březina u Radnic, v. Hradiště, 619 m n.m., 16.9.1978,
28.4.1979, 30.9.1979, 13.10.1979, 3. a 30.8.1980, cel-
kem více ex., leg. J. Suchý, J. Brožík, S. Doležal, v tru-
su muflonů.

- Brdy, Chynín, 687 m n.m., 7.10.1979 a 7.9.1980, více
ex., leg. J. Suchý, J. Brožík, S. Doležal, v trusu jelenů.

- Český les, St. Herštýn (876 m n.m.), Lysá (869 m n.m.),
1. a 15.9.1979, více ex., leg. J. Suchý, J. Brožík, v tru-
su jelenů.

Pozn.: Převážně podzimní druh, v jarních měsících na u-
vedených lokalitách pouze ojediněle.

Z uvedeného výčtu druhů rodu *Aphodius* ze západních
Čech vyplývá, že zde ještě existují biotopy s dobrými
životními podmínkami pro některé koprofágní brouky.
Svědčí o tom bohaté nálezy druhu *Aph. corvinus* a *foetidus*
v Brdech a Českém lese i hojný výskyt *Aph. paykulli*
v širším okolí Plzně. Velmi zajímavé jsou nálezy *Aph.*
maculatus v Českém lese a *Aph. obliteratedus* v Plzeň-
ské pahorkatině. Bude nutno potvrdit i dřívější ná-

lezy *Aph. pictus*, *Aph. scybalarius* a *Aph. lugens* a některých dalších druhů.

Oprávněně lze předpokládat, že připravovaný soustavný faunistický výzkum západních Čech přinese nové zajímavé poznatky i o rozšíření druhů čeledi Aphodiidae. Pro tento účel bude třeba vyzkoušet a zdokonalit některé netradiční metody sběru, které umožňují získaný materiál po kontrole opět vrátit do volné přírody.

Zusammenfassung

Autoren beschreibt die Funde von seltenen Aphodius-Arten. Bedeutend sind vor allem die Funde der *Aphodius maculatus*, *Aph. oblitteratus*, *Aph. scybalarius* und *Aph. lugens*.

Literatura:

- Balthazar V., 1964: Monografie der Scarabaeidae und Aphodiidae der paläarktischen und orientalischen Region, Band III. ČSAV, Praha.
- Reitter E., 1909: Fauna germanica, Band II. Stuttgart.
- Reubal J., 1947: O třech význačných a vzácných zimních broucích pražské zvěřeny. - Acta soc.ent.čsl. XLIV, No.1-2: 59-66.
- Tesař Z., 1957: Fauna ČSR, Brouci listrocozi, Díl II. ČSAV Praha.
- Tesař Z., 1972: Doplnky k „Fauně ČSSR-Lamelicornia I a II“. - Čas.slezského muzea Ser.A, XXI-1972: 73-87. Opava.

Adresa autora:

Josef Suchý, 320 08 Plzeň, tř.1.máje 103.